

מנה בנת

לרפואת תמר בת מרים לאה
בתוך שאר חולי ישראל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 178 פרשת במדבר תשפ"ג

גיטין ה-יא

מודה לרבא, אלא לכו"ע צריך עדים שמצויים לקיימו, ונחלקו אם שליח נעשה עד ועד נעשה דיין וא"כ מספיק שנים שהשליח עצמו מצטרף לקיום או שאין שליח נעשה עד ועד לא נעשה דיין ולכן צריך לומר בפני ג', אך יש לדחות שלהלכה בדבר שהוא מדרבנן לכו"ע עד נעשה דיין, אלא נחלקו האם כיוון שאשה כשירה להביא גט א"כ לר' חנינא תקנו שכל המביא יאמר בפני ג' שלא יטעו כשאשה מביאה גט שישפיק בפני שנים ור' יוחנן סובר שכאשה מביאה יודעים לא לסמוך עליה, וישנה ברייתא כר' יוחנן שהמביא גט ולא אמר בפ"נ בפ"נ לר"מ תצא והולד ממזר ולחכמים אין הולד ממזר אלא יקח ממנה את הגט ויאמר בפני שנים בפ"נ בפ"נ, ולכאורה קשה מדוע לר"מ הולד ממזר אלא כדברי רב המנונא בשם עולא שהמשנה מטבע שטבעו חכמים בגיטין יוציא והולד ממזר.

בר הדיא רצה להביא גט ובא לפני רב אחי שהיה ממונה על הגיטין ואמר לו שהוא צריך לעמוד על כל אות ואות, וכשבא לפני ר' אמי ור' אסי אמרו לו שאינו צריך לעמוד על כך ואם תעשה לחומרא אתה תוציא לעז על גיטין הראשונים.

רבה בר בר חנה הביא גט שחציו נכתב לפניו וחציו לא, ובא לפני ר"א והוא אמר לו שאפילו אם כתבו לפניו רק שיטה אחת לשמו אינו צריך יותר,

דף ו רב אשי סובר שאפילו שמע בתיקון הקולמוס או המגילה שעומד לכתוב לשמה זה מספיק, וכן שנינו בברייתא שהמביא גט ממדינת הים אפילו הוא היה בבית והסופר בעליה או שהיה בעליה והסופר בבית ואפילו נכנס ויוצא כל היום זה כשר, ולכאורה הוא לא ראה את הכתיבה אלא ששמע את תיקון הקולמוס והמגילה.

מה שכתוב בברייתא שיוצא ונכנס אם מדובר על השליח זה פשוט שהרי זה לא גרוע מהוא בבית וסופר בעליה, אלא הכוונה לסופר אך גם בזה פשוט שלא נפסול בגלל שיצא ונכנס, אלא החידוש הוא שגם ביצא לשוק לא חששו שאדם אחר דיבר עמו והסופר כתב גט עבורו.

רב סובר שבכל כא"י לגיטין ושמואל סובר שהיא כחול"ל, ולכאורה נחלקו שרב סובר כרבה שאין בקיאתן לשמה ובבבל בקיאים ושמואל סובר כרבה שאין מצויים לקיימו ובבבל לא מצויים, אך יש לדחות שלעיל אמרנו שרבה מודה שאין מצויין לקיימו אלא לכו"ע צריך קיום ונחלקו שרב סובר שבבבל מצויים לקיים כי הולכים לשיבות, ושמואל סובר שבישיבות טרודים בגירסתם, וכן אמר ר' אבא בשם רב הונא שעשינו עצמנו בבבל כא"י לגיטין משעה שרב בא לבבל, ור' ירמיה מקשה ששנינו במשנה שר' יהודה אומר שעכו כצפון והרי בבל יותר צפונית מעכו, שכתוב ויאמר ה' אלי מצפון תפתח הרעה, ושנינו שלר"מ עכו כא"י ופשוט שצפונה מעכו הוא כחול"ל, ויש לומר שהמשנה דברה חוץ מבבל.

רב פפא אומר שכמו שחלקו ביוחסין של בבל כך יחלקו עד היכן היא בבל לענין גיטין, ורב יוסף סובר שלענין גיטין לכו"ע בבל נחשבת עד הערבה השניה הסמוכה לגשר.

רב חסדא הצריך לומר בפ"נ בפ"נ בגט שהגיע מאקטיספון לבי ארדשיר אך בגט שהגיע מבי ארדשיר לאקטיספון לא הצריך לומר בפ"נ בפ"נ, ולכאורה הוא סבר כרבה ובבי ארדשיר בקיאים, אך יש לדחות שרבה מודה לרבא, אלא שלכו"ע צריך קיום אלא כיון שמבי ארדשיר מגיעים לשוק באקטיספון א"כ באקטיספון מכירים בחתימותיהם של בי

דף ה מה ששנינו לקמן מי שהביא גט ואינו יכול לומר בפ"נ בפ"נ יתקיים בחותמיו אין לומר שהכוונה לחרש, שהרי שנינו לקמן הכל כשרים להביא גט מלבד חרש שוטה וקטן, ורב יוסף מעמיד שנתן לה כשהיה פקח וכשבא לומר בפ"נ בפ"נ הוא התחרש, וזה מובן רק לרבא שמועיל קיום ולרבה קשה מה מועיל קיום הרי לא בקיאים, ויש לומר שמדובר אחר שלמדו לכתוב לשמה וביכול לומר עדיף שיאמר שמה יחזור הדבר לקולו, אך לא גזרו בפקח שהתחרש שלא גזרו במקרה שאינו שכיח, אך קשה שכאשה מביאה גט זה שכיח ובכ"ז שנינו שהיא צריכה לומר בפ"נ בפ"נ, ויש לומר שלא חילקו בשליחות, אך לפ"ז כשהבעל עצמו מביא יצטרך לומר בפ"נ בפ"נ והרי שנינו בברייתא שהבעל עצמו לא צריך לומר בפ"נ בפ"נ, ויש לומר שעיקר טעם התקנה לומר בפ"נ בפ"נ הוא כדי שלא יערער הבעל וכאן הוא עצמו מביא אותו וודאי לא יערער עליו, ויש להוכיח ממה ששמואל שאל את רב הונא אם שנים שמביאים גט ממדינת הים צריכים לומר בפ"נ ובפ"נ, ואמר רב הונא שאין צריכים שזה לא גרוע מאם אמרו בפנינו גירשה, ולרבא זה מובן כי הם מקיימים את הגט אך לרבה קשה שהרי צריכים להעיד שנכתב לשמה, ויש לומר שמדובר לאחר שלמדו ובאחד גזרו שמה יחזור הדבר לקולו ובשנים שאינו שכיח ששנים יביאו גט לא גזרו, ואשה אף לא מצוי שמביאה בכ"ז צריכה לומר כדי שלא נחלוק בשליחות, ובבעל עצמו אין צריך לומר אפילו שזה שכיח כי התקנה היא שלא יבא הבעל ויערער וכאן הוא עצמו מביא אותו וודאי לא יערער, ויש להוכיח ממה ששנינו שהמביא גט ולא אמר בפ"נ בפ"נ אם מתקיים בחותמיו כשר ואם לא פסול שהצריכו לומר בפ"נ בפ"נ להחמיר ולא להקל, וקשה לרבה שחששו שלא נכתב לשמה, ויש לומר שזה מדובר אחר שלמדו, ומה שכתוב ולא הוצרכו לומר מדובר כשנשאה והברייתא אומרת שלא הצריכהו להוציאה כי התקנה לומר בפ"נ בפ"נ הוא להחמיר עליה ולא להקל עמו ב והטעם שתקנו לומר בפ"נ בפ"נ שמה יערער הבעל וכאן שנשאה הבעל לא יערער ואנו לא נערער.

נחלקו ר' יוחנן וריב"ל במחלוקת רבה ורבא אם צריך לומר בפ"נ בפ"נ מפני שלא בקיאים לשמה או מפני שלא מצויים עדים לקיימן, ויש להוכיח שריב"ל הוא הסובר שהטעם הוא בגלל שלא בקיאים לשמה שר"ש בר אבא הביא לפניו גט ושאל אותו אם הוא צריך לומר בפ"נ בפ"נ ואמר לו ריב"ל אינך צריך שרק בדורות הראשונים שלא היו בקיאים לשמה היה צריך לומר אך עכשיו שכולם יודעים שצריך לשמה א"צ לומר בפ"נ בפ"נ, אך יש לדחות שאמרנו שרבא מודה לטעמו של רבה וגם יש לגזור שיחזור הדבר לקולו, ויש לומר שהיה עם ר"ש בר אבא עד נוסף שלא החשיבוהו מפני כבודו של ר"ש.

נחלקו ר' יוחנן ור' חנינא אם המביא גט נותנו לאשה בפני שנים או בפני שלושה, ויש להוכיח שר' יוחנן הוא הסובר שמספיק בפני ב' שרבינן בר רב חסדא הביא גט לפני ר' יוחנן ואמר ר' יוחנן שיתן אותו בפני ב' ויאמר בפ"נ בפ"נ, ולכאורה נחלקו אם צריך לומר מפני שלא מצויים לקיימו וא"כ צריך בפני ג' שזה קיום, או שלא בקיאים לשמה וא"כ מספיק בפני ב', אך לעיל הוכחנו שריב"ל סובר מפני שלא בקיאים וא"כ ר' יוחנן סובר מפני שלא מצויים לקיימו וא"כ איך אומר ר' יוחנן שמספיק בפני שנים, ועוד שאמרנו שרבה

ארדשיר אך כבי ארדשיר לא מכירים בחתימותיהם של אקטיספון כי הם עסוקים בשוק.

רבה בר אבנה הצריך לומר בפ"נ בפ"נ משורת בתים לשורת בתים, ורב ששת הצריך משכונה לשכונה, ורבא הצריך אפילו באותה שכונה, ולכאורה רבא עצמו סבר מצד שצריך מצויים לקיימו, ויש לומר שבני מחוזא ניידים ולא מצויים אפילו משכונה לשכונה.

רב חנין סיפר שרב כהנא הביא גט ואינו זוכר אם מסורא לנהרדעא או מנהרדעא לסורא והוא שאל את רב אם הוא צריך לומר בפ"נ בפ"נ או שאינו צריך אמר לו רב שאינו צריך, **עמוד ב** אך אם תאמר יהיה תועלת והיינו שאם יבא הבעל לערער לא נשגיח בו, וכן שנינו שאדם אחד הביא גט לפני ר' ישמעאל ושאל אותו אם הוא צריך לומר או לא אמר לו מהיכן אתה אמר לו מכפר סיסאי, אמר לו שאתה צריך לומר כדי שלא תיזקק לעדים, וכשיצא מלפניו שאל אותו ר' אילעי שכפר סיסאי יותר מובלעת בא"י וקרובה לציפורי יותר מעכו ור"מ אמר במשנה שעכו כא"י וגם רבנן שחלקו על ר"מ זה רק בעכו אך כפר סיסאי קרוב יותר, אמר לו ר' ישמעאל שתוק בני שתוק כיון שיצא הדבר בהיתר יצא, ולכאורה ר' ישמעאל אמר לו כדי שלא תיזקק לעדים ויש לומר שלא סיימו לפני ר' אילעי את דבריו.

ר' אביתר שלח לרב חסדא שגיטין שבאים מבבל לא"י לא צריך לומר בפ"נ בפ"נ, ולכאורה הוא סבר כרבה והוא סבר שבבבל בקיאים, ויש לדחות שרבה מודה לטעמו של רבא, אלא יש לומר שהוא סובר שרבים מצויים ללכת מבבל לא"י ולהיפך א"כ זה נחשב מצויין לקיימו, והקשה רב יוסף מי אמר שר' אביתר הוא בר סמכא, ועוד שהוא שלח לרב יהודה שעל בני אדם שעלו מבבל נאמר **ויתנו את הילד בזונה והילדה מכרו ביין וישתו** וכתב את זה בלי שרטוט, ור' יצחק אמר שב' מילים מפסוק כותבים בלי שרטוט ויותר מכך צריך שרטוט ובכרייתא שנו שג' כותבים בלי שרטוט וכד' צריך שרטוט ואמר אביי שמי שאינו יודע את דינו של ר' יצחק אינו אדם גדול, אך יש לדחות שאם היה טועה בסברא זה נכון אך הוא טעה מחוסר ידיעה שהוא לא שמע את דברי ר' יצחק, ועוד שהקב"ה הסכים על ידו של ר' אביתר, שעל הפסוק **ותזנה עליו פלגשו** אמר ר' אביתר שהוא מצא לה זבוב, ור' יונתן אמר שהוא מצא לה נימא, ור' אביתר פגש את אליהו ושאל אותו במה הקב"ה עוסק אמר לו שהוא עוסק בפלגש בגבעה והוא אומר אביתר בני אומר כך ויונתן בני אומר כך אמר לו וכי יש ספק קמי שמיא אמר לו אלו ואלו דברי אלוקים חיים שזבוב מצא לה ולא הקפיד אך כשמצא נימא הוא הקפיד, אמר רב יהודה שהזבוב היה בקערה והנימא באותו מקום והזבוב הוא מאוס ונימא באותו מקום היא סכנה, ויש אומרים שגם הנימא היתה בקערה אך בזבוב זה אונס ואילו נימא בקערה היא פשיעה, ואמר רב יהודה לעולם לא יטיל אדם אימה יתירה בביתו שבפלגש בעלה הטיל עליה אימה יתירה ומתו עליה רבבות מישראל, ועוד הוא אמר בשם רב שהמטיל אימה יתירה בביתו סופו לבא לג' עבירות גילוי עריות ושפיכות דמים וחילול שבת.

רבה בר בר חנה אומר שמה שכתוב שצריך לומר ג' דברים בביתו בער"ש עשרתם ערכתם הדליקו את הנר,

דף ז צריך לומר בניחותא כדי שיקבלו ממנו, ורב אשי אומר שלא שמע את דברי רבה וקיימם מעצמו מסברא, **ר' אבהו** אומר לעולם לא יטיל בביתו אימה יתירה שאדם גדול הטיל אימה יתירה והאכילוהו דבר גדול והוא ר' חנינא בן גמליאל, ואין לומר שהוא נכשל שהרי אין הקב"ה מביא תקלה לבהמתן של צדיקים ק"ו לצדיקים עצמן, אלא שבקשו להאכילו אבר מן החי.

מר עוקבא שלח לר"א אם מותר למסור למלכות בני אדם העומדים עליו, שרטט וכתב לו **אמרתי אשמרה דרכי מחטוא**

בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי, שאף שיש רשע נגדי בכ"ז אשמרה לפי מחסום, שלח לו שהם מצערים אותו מאד ואיני יכול לעמוד בכך שלח לו **דום לה' והתחולל לו**, והיינו שתוק לה' והוא יפילם לך חללים חללים ותשכים ותעריב לביהמ"ד והם יכלו מעצמם, ויצא הדבר מר"א ונתנו את גניבא בקולר למלכות.

שלחו לר"א מנין שבזמן הזה אסור זמרה שרטט וכתב ושלח להם **אל תשמח ישראל אל גיל בעמים**, ולא שלח להם את הפסוק **בשיר לא ישתו יין ימר שכר לשותיו**, כי משם היינו אומרים שרק זמרה בכלי אסורה אך בפה מותר, קמ"ל שגם בפה אסור.

רב הונא בר נתן שאל את רב אשי מה דורשים בפסוק **קינה ודימונה וערערה**, אמר רב אשי שהן עיירות מא"י אמר לו ודאי אני יודע זאת אלא שרב גביהה מארגיזא אמר בפסוק הזה שמי שיש לו קנאה על חברו ושותק שוכן עדי עד עושה לו דין, אמר לו א"כ מה תדרוש בפסוק **צקלג ומדמנה וסנסנה** אמר רב הונא שאכן אם היה כאן רב גביהה היה דורש גם פסוק זה, ורב אחא מבי חוואה פירש בפסוק הזה שמי שיש לו צעקת לגימא על חברו ושותק שוכן בסנה עושה עבורו דין.

יש גלותאשאך את רב הונא מנין שאסור כלילא בזמן הזה אמר לו שרבנן אסרו את זה בפולמוס של אספסינוס שגזרו על עטרות חתנים ועל האירוס, ובינתיים קם רב הונא להתפנות ואמר רב חסדא שכתוב בפסוק **כה אמר ה' אלוקים הסר המצנפת והרם העטרה זאת לא זאת השפלה הגבה והגבוה השפל**, ומה ענין המצנפת אצל העטרה אלא שבזמן שיש מצנפת בראש כה"ג אז יש עטרה בראש כל אדם וכשבטלה המצנפת מראש כה"ג בטלה עטרה מראש כל אדם וכשחזר רב הונא אמר להם שבאמת זה רק מדרבנן והפסוק דיבר במלך אלא חסדא שמך ודברך חסודים,

רבינא ראה שרב אשי אורג כלילא לבתו אמר לו אינך סובר **הסר המצנפת הרם העטרה** אמר לו שזה נאמר באנשים כמו כה"ג ולא בכלות.

רב עירא אמר לפעמים בשם רב אמי ולפעמים בשם רב אסי בביאור המילים **זאת לא זאת**, שכשאמר הקב"ה **הסר המצנפת הרם העטרה** אמרו מלאכי השרת וכי זאת להם לישראל שהקדימו לפניך בסיני נעשה לנשמע, אמר להם הקב"ה וכי לא זאת להם שהשפילו הגבוה והגביהו השפל והעמידו צלם בהיכל.

עוד דרש רב עירא בשם רב אמי או רב אסי בפסוק **כה אמר ה' אם שלמים וכן רבים וכן נגוזו ועבר שאם אדם רואה שמזונותיו מצומצמים יעשה מהם צדקה וכ"ש כשהן מרובים**, ומה שכתוב נגוזו ועבר פירשו אצל ר' ישמעאל שהגוזז מנכסיו לעשות מהם צדקה ניצל מדין גיהנם, משל לב' רחלות שעברו במים אחת גזוזה ואחת לא, הגזוזה עוברת ושאינה גזוזה אינה עוברת **עמוד ב** ומה שכתוב בהמשך הפסוק **ועניתך לא עוד**, ביאר מר זוטרא שגם עני שמתפרנס מצדקה יעשה צדקה, ורב יוסף אומר שנאמר **לא עוד** והיינו שלא מראים לו יותר סימני עניות.

משמע במשנה שעכו היא בצפון א"י, ולכאורה ישנה ברייתא שאם היה הולך מעכו לכזיב מימינו למזרח הדרך טהורה משום ארץ העמים וחייבת בשביעית עד שיודע לך שהיא פטורה ומשמאלו למערב הדרך טמאה משום ארץ העמים ופטורה במערש ושביעית עד שיודע לך שהיא חייבת וכ"ז עד כזיב, ור' ישמעאל בן ר' יוסי אומר בשם אביו שזה עד כלבו, ואביי מבאר שיש רצועה של חו"ל שיוצאת מצפון לעכו עד כזיב והתנא נתן סימן לכך וגם הפסוק נתן סימן שכתוב **ויאמרו הנה חג ה' בשילה מימים ימימה אשר מצפונה לבית אל מזרחה השמש למסילה העולה מבית אל שכמה ומגב ללבונה** ואמר רב פפא שהכוונה למזרחה של מסילה.

בברייתא אחת שנינו שהמביא גט בספינה כמביא בא"י ובברייתא אחרת כתוב כמביא בחו"ל, אמר רב ירמיה שזה מחלוקת ר' יהודה ורבנן ששנינו שעפר חו"ל שבא בספינה לארץ חייב במעשר ושביעית, ואמר ר' יהודה שזה רק בספינה גוששת ואם אינה גוששת פטור, אביי אומר ששתי הברייתות כר' יהודה והברייתא שאומרת שעפר ספינה כחו"ל מדברת באינה גוששת והברייתא שאומרת שזה כא"י מדברת בגוששת.

ר' זירא אומר שבעציץ נקוב שמונח על יתדות יחלקו ר' יהודה ורבנן של ספינה, ורבא אומר שיתכן שר' יהודה דיבר בספינה שהיא עשויה ללכת כל שעה,

דף ח אך עציץ שאינו עשוי ללכת הוא לא נחשב כא"י, וגם רבנן שאמרו שספינה נחשבת כא"י גם בלי שגוששת זה בגלל שאין אויר בינה לעפר לכן נחשבת כקרקע והם יכולים לסבור שעציץ לא נחשב כמחובר, ור"נ בר יצחק אומר שלא נחלקו בנהרות שבא"י אלא רק בים הגדול, ששנינו איזהו ארץ ואיזהו חו"ל מה שמשפע ויורד מטורי אמנון ולפנים א"י ומה שהוא לחוץ הוא חו"ל, וניסין שבים רואים אותם כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל מצרים מהחוט ולפנים א"י וממנו לחוץ זה חו"ל, ור' יהודה סובר שכל שכנגד א"י הוא א"י שכתוב **וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים** והניסים שבצדדים רואים כאילו חוט מתוח עליהם מקפלוריא עד ים אוקינוס ומנחל מצרים עד ים אוקינוס מהחוט ולפנים א"י וממנו ולחוץ הוא חו"ל, ורבנן לומדים מהפסוק **וגבול** לרבות את הניסין ור' יהודה סובר שלא צריך פסוק לרבות ניסין.

שאלו את ר' חייא בר אבא אם המוכר עבדו בסוריא כמוכרו בחו"ל או לא, אמר להם ששנינו שר"מ אומר שעכו כא"י לגיטין, ומשמע שלעבדים לא וכ"ש סוריא שהיא רחוקה יותר.

בשלושה דברים סוריא שוה לא"י ובשלושה דברים היא כחו"ל, עפרה מטמא וכן לגבי המוכר עבדו והמביא גט כחו"ל, ולגבי מעשר ושביעית ולגבי הרוצה ליכנס בטהרה נכנס ולגבי הקונה שדה היא כא"י **עמוד ב** שהקונה בסוריא כקונה בפרוורי ירושלים, והיא חייבת במעשר שכיבוש יחיד של דוד לצרכו נחשב כיבוש והרוצה להכנס בטהרה נכנס שאף שאמרנו שעפרה טמא אך מדובר שנכנס בשידה תיבה ומגדל ששנינו שהנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל לרבי טמא ולר' יוסי בר' יהודה טהור וגם לרבי זה רק בחו"ל שגזרו על גושה ואוירה אך בסוריא גזרו רק על גושה ולא על אוירה, והקונה שדה בסוריא כקונה בירושלים אמר רב ששת שזה לענין שמותר לכתוב אונו אפילו בשבת, ומבאר רבא שהותר לומר לעכו"ם לכתוב שאף שאמירה לעכו"ם אסורה משום שבות לא גזרו כאן משום ישוב א"י.

עבד שהביא גט וכתוב בו עצמך ונכסי קנויים לך קנה עצמו אך לא את הנכסים, והסתפקו כשכתוב בו כל נכסי קנויים לך, אמר אביי מתוך שקנה עצמו קנה נכסים ורבא אומר שאמנם את עצמו קנה כמו גט אשה אך את הנכסים הוא לא קנה כמו שאר קיום שטרות ואח"כ חזר בו אביי ואמר מתוך שלא קנה נכסים לא קנה עצמו, ואמר רבא שאמנם נכסים לא קנה כשאר קיום שטרות אך מדוע לא יקנה את עצמו כמו גט שאשה מביאה אלא אומר רבא שבין אם אמר עצמך ונכסי בין אם אמר כל נכסי עצמו קנה ואת הנכסים לא קנה, אמר רב אדא בר מתנה שזה כר"ש שעושים חלוקה בדברים ששנינו שמי שכתב כל נכסיו לעבדו יצא לחרות ואם שייר קרקע כל שהוא לא יצא לחרות,

דף ט ור"ש אומר לעולם יצא לחרות מלבד באמר כל נכסי נתונים לפלוני עבדי חוץ מאחד מריבוא בהם, ואמר רב יוסף בר מניומי בשם ר"נ שאף שקילס ר' יוסי את ר"ש בכ"ז הלכה בר"מ שר' יוסי אמר על דברי ר"ש **שפתים ישק משיב**

דברים נכוחים, אך לכאורה רב יוסף בר מניומי אמר בשם ר"נ שאם שכיב מרע כתב כל נכסיו לעבדו והבריא חוזר בנכסים ולא בעבד שהרי שכיב מרע שעמד חוזר במתנתו אך לא חוזר בעבד כיון שיצא עליו שם בן חורין, אלא מבאר רב אשי שמה שפסק ר"נ כר"מ כי זה לא גט כרות ולא מצד שלא מחלקים את דיבורו.

כשיש עוררים מתקיים בחותמיו לכאורה אם מדובר שאחד מערער הרי ר' יוחנן אמר שאין ערער פחות משנים ואם יש שנים א"כ זה תרי ותרי ומדוע נסמוך יותר על האחרונים, אלא מדובר כשהבעל מערער.

משנה מי שהביא גט ממדינת הים ואינו יכול לומר בפ"נ ובפ"נ מקיימים את הגט בחותמיו, גיטי נשים ועבדים שוים לענין מוליך ומביא, וזה אחד מהדברים ששוים בהם גיטי נשים ועבדים. **גמרא** מה שכתוב ואינו יכול לומר אין הכוונה לחרש שהרי שנינו שהכל כשרים להביא גט מלבד חרש שוטה וקטן, ורב יוסף מבאר שהבעל נתן לו כשהיה פקח והשליח התחרש אח"כ.

בג' דברים שוים גיטי נשים ועבדים: במוליך ומביא, וכל שטר שיש עליו עד כותי פסול מלבד גיטי נשים ועבדים, **עמוד ב** וכל השטרות שעולים בערכאות של עכו"ם אף שחותמיהן עכו"ם כשרים מלבד גיטי נשים ועבדים, ולר"מ יש עוד מקרה שאם אמר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי יכול לחזור בו, ולרבנן מובן שכתבו מנין להוציא מדברי ר"מ, אך לר"מ קשה מה בא המנין למעט, ויש לומר שזה ממעט מקרה שאין העדים יודעים לחתום שקורעים להם נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו ואמר רשב"ג שזה רק בגיטי נשים אך בשטר שחרור ושאר שטרות אם יודעים לקרוא ולחתום חותמים ואם לא לא חותמים, ולכאורה מדוע הוא מוסיף קריאה ויש לומר שחסר בברייתא ויש להוסיף שעדים שלא יודעים לקרוא קוראים לפניהם והם חותמים ועדים שלא יודעים לחתום קורעים לפניהם.

לכאורה יש מקרים נוספים שהם שוים כגון האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור לעבדי ומת שלא נותנים לאחר מיתה, אך אם אמר תנו מנה זה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה, ויש לומר שלא מנו דבר שקיים בשאר שטרות שרביץ שלח בשם ר' אבהו דעו ששלח ר"א לגולה בשם רבינו ששכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת לא כותבים ונותנים שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה, ולכאורה גם לענין כתיבה לשמה שוים גיטי נשים ועבדים, ולרבה מובן שזה כלול במוליך ומביא אך לרבא קשה, וגם לרבה קשה שמחובר פסול בשניהם, ויש לומר שהברייתא מנתה מה שפסול מדרבנן, אך לכאורה בערכאות של עכו"ם הוא פסול מדאורייתא, ויש לומר שלר"א כשיש עידי מסירה אינו פסול מדאורייתא שעידי מסירה כורתים, אך קשה שכתוב בסיפא שר"ש אמר שגם אלו כשרים, וביאר ר' זירא שר"ש הוא לדעת ר"א שעידי מסירה כרתי א"כ ת"ק סבר כר"מ,

דף י ויש לומר שגם ת"ק הוא לדעת ר"א ונחלקו בשמות מובהקים של עכו"ם שלת"ק פסול ור"ש הכשיר, אך קשה שחזרה בגט הוא פסול דאורייתא והברייתא מונה את זה ששוים בו גיטי נשים ועבדים, אלא יש לומר שהברייתא כתבה דבר שאין בקידושין, אך יש לדחות שחזרה יש בקידושין, ויש לומר שמדובר בחזרה משליחות בעל כרחה של האשה שיש רק בגירושין ולא בקידושין.

משנה כל גט שיש עליו עד כותי פסול מלבד גיטי נשים ושחרור עבדים, וכן היה מעשה שהביאו לר"ג לכפר עותנאי גט שיש עליו עדים כותים והכשירו. **גמרא** לכאורה משנתנו לא כת"ק ולא כר"א ולא כרשב"ג, ששנינו שמצת כותי מותרת ויוצאים בה בפסח, ור"א אסר שאינם בקיאים בדקדוקי מצוות, ורשב"ג אומר שמצוה שהכותים החזיקו

בה הם מדקדקים בה יותר מישראל, וא"כ לת"ק גם בשאר שטרות כותים כשרים, ולר"א גם גט אשה פסול, ולרשב"ג אם הם החזיקו כשר גם שאר שטרות ואם לא החזיקו פסול גם בגט אשה, ואם נאמר שזה כרשב"ג והחזיקו רק לגיטי נשים ועבדים ולא בשאר שטרות א"כ מדוע כתוב שר"א אמר כשר רק עד אחד ולא ב' עדים, ויש לומר שמשנתנו כר"א ומדובר שחתום עליו ישראל בסוף **עמוד ב** שאם לא שהכותי החתום עליו הוא חבר לא היה חותם עמו, אך לפ"ז נכשיר גם בשאר שטרות ואם הפסול הוא בגלל שהישראל חתם תחילה והשאיר מקום לחתום למי שקשיש ממנו א"כ יש לפסול גם בגיטי נשים ועבדים, אלא יש לומר כדברי רב פפא שעדי גט לא חותמים לבדם זה בלי זה ומסביר רב אשי שזה גזירה ממקרה שאמר כולכם חתמו.

לכאורה יש להקשות מה חידש ר"א הרי במשנה כתוב שיש עליו עד כותי משמע שבשני עדים כותים פסול גם בגט אשה, ויש לומר שהיינו אומרים שגם שנים כשירים והמשנה באה לומר שבשאר שטרות פסול גם אחד, אך לכאורה במעשה שמובא בהמשך המשנה כתוב להדיא שהיו עדים כותים ור"ג הכשיר, ואביי אומר שיש לשנות במעשה ערו, ורבא אומר שאכן מדובר בשני עדים ור"ג חולק והוא מכשיר גם בשנים וחסר במשנה שר"ג מכשיר גם בשנים כמו המעשה בגט שבא לידו בכפר עותנאי שהכשיר ב' גם עדים כותים.

משנה כל השטרות שעולים בערכאות עכו"ם כשרים גם כשחותמיהם עכו"ם מלבד גיטי נשים ושחרורי עבדים, ור"ש מכשיר גם בגיטי נשים ועבדים ופסלו רק כשנעשו בעכו"ם הדיוטות. **גמרא** לכאורה משנתנו לא חילקה בין מכר למתנה ולכאורה במכר מובן שכיוון שנתן מעות חל הקנין והשטר הוא ראייה בעלמא שלולא שנתנו מעות לא היה מרע לעצמו וכותב, אך מתנה שנקנית בשטר ואם הוא חתום בעכו"ם הוא כחרס בעלמא, ושמואל אומר שזה מועיל מדינא דמלכותא דינא, ועוד י"ל שיש לשנות במשנה חוץ מכגיטי נשים שהדבר נגמר בשטר וזה כולל גם מתנה.

ר"ש מכשיר גם בגט ולכאורה עכו"ם אינם בני כריתות ור" זירא אומר שר"ש הוא בשיטת ר"א שעדי מסירה כורתים את הגט, אך יש לדחות שר' אבא אמר שר"א מודה בשטר מזויף מתוכו שפסול בגט,

דף יא ויש לומר שבשמות מובהקים של גויים זה לא נקרא מזויף ולא יטעו בו, ורב פפא אומר כגון הורמיז ואבודינא בר שיבתאי ובר קדרי ובאטי ונקים אונא, ולפ"ז שמות שאינם מובהקים שהם עכו"ם גם ר"ש יפסול, ויש להקשות שר"ש אמר שלא הוזכרו אלא שנעשו בהדיוט ולכאורה יש חילוק נוסף שבשמות שאינם מובהקים גם יפסול ר"ש, ויש לומר שאכן ר"ש אמר שכ"ז בשמות מובהקים אך בשמות שאינם מובהקים זה כנעשה בהדיוט ופסול, ועוד יש לומר שבסיפא מדובר בשאר שטרות שאינם פסולים אלא כשנעשו בהדיוט.

ר"א בן ר' יוסי אומר שר"ש אמר לחכמים בצידן שר"ע וחכמים לא נחלקו בכל השטרות שנעשו בערכאות של עכו"ם שכשרים גם בחותמיהן עכו"ם ואפילו גיטי נשים ושחרורי עבדים ונחלקו כשנעשו בהדיוט שר"ע הכשיר וחכמים פסלו חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים, ורשב"ג אומר שהם כשרים במקום שאין ישראל חותמים אך במקום שישראל חותמים פסול, ולכאורה נפסול גם כשאין ישראל חותמים משום מקום שישראל חותמים, ויש לומר ששם ישראל ועכו"ם מתחלף אך שמות המקומות לא מתחלפים, **רבינא** רצה להכשיר גם באסיפה של גויים שאינם דיינים, אמר לו רפרם ששינינו רק בערכאות שכשר.

רבא אומר ששטר שעשוי בלשון פרסי שמסרוהו בפני עדים ישראל גובים בו מבני חורין, אך לכאורה אינם יודעים לקרוא

יש לומר שמדובר כשיודעים לקרוא, ולכאורה צריך כתב שאין יכולים לזייפו יש לומר שמדובר בשטר מעובד בעפצים שאינו יכול להזדייף וקשה שצריך שיחזרו מענינו של שטר בשיטה אחרונה יש לומר שמדובר שחזרו בסוף מענינו של שטר, ומה שלא גובה ממשועבדים כי אין לו קול.

עמוד ב ר"ל שאל את ר' יוחנן מה הדין כשהעדים החתומים בשטר שמותם כשמות עכו"ם, אמר ר' יוחנן שבא לידו רק השמות לוקוס ולוס והוא הכשיר ודוקא שמות אלו שלא מצוי שיקראו כך יהודים אך שמות אחרים פסולים, והקשה ר"ל מהברייתא שגיטין שבאים ממדינת הים אף שהעדים החתומים עליהם שמותם כשמות עכו"ם כשרים כי רוב ישראל שבחור"ל שמותם כשמות עכו"ם, ויש לומר שאכן הטעם מבואר שם כי זה שם של רוב ישראל, ויש אומרים שר"ל שאל את ר' יוחנן מה דין גיטין שבאים ממדינת הים ור' יוחנן פשט לו מהברייתא הזו.

משנה לר"מ מי שאמר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי יכול לחזור בו, וחכמים סוברים שבגט יכול לחזור בו אך בשחרור אינו יכול לחזור בו שזכות לעבד להשתחרר שהרי אם רצה לא לזון את עבדו הוא יכול והוא לא מפסיד לו מזונות בשחרור אך אינו יכול להמנע מלזון את אשתו, ור"מ הקשה שהוא פוסל את עבדו מתרומה וא"כ זה חוב לו אמרו חכמים שזה מפני שהוא קנינו. **גמרא** רב הונא ורב יצחק בר יוסף ישבו לפני ר' ירמיה והוא נמנם ורב הונא הוכיח מחכמים במשנתנו שהתופס לבעל חוב קנה, אמר לו רב יצחק האם אפילו כשחב לאחרים אמר רב הונא שכן, ובינתיים התעורר ר' ירמיה ואמר ילדים ר' יוחנן אמר שהתופס לבעל חוב כשחב לאחרים לא קנה, ובמשנתנו שאמר תנו זה כאמר זכו, ורב חסדא אומר שנחלקו ר"א וחכמים אם תופס לבעל חוב קנה כשחב לאחרים ששינו שלר"א מי שליקט פאה עבור קרובו העני זכה לו ולחכמים לא זכה ויתן לעני הראשון שימצא א"כ לר"א מועיל לתפוס לאחרים ולחכמים לא מועיל לתפוס לאחרים.